

การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์โดยใช้วิธีสอนแบบโมเดลซิปปา
ในรายวิชาประวัติศาสตร์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
โรงเรียนเชียงใหม่มัธยม อำเภอมะแตง จังหวัดเชียงใหม่
Developing Analytical Thinking Skills by Using CIPPA MODEL
in Thai History for Grade 12 Students Chiang Mai Adventist
Academy, Mae Taeng, Chiang Mai

กานต์หทัย ฤทธิไทรภพ*¹, อำนวย จันทร์แป้น², วารุณี โพธาสินธุ์³
Kanhathai Rittitraiphop¹, Amnat Chanpan², Varunee Pothasin³

หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน
คณะสังคมศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่
Master of Education Program in Curriculum and Teaching,
Faculty of Social Sciences and Arts, North-Chiang Mai University
First/Corresponding Author, E-mail: kanhathai.lek19@gmail.com*

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนาทักษะการวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการวิเคราะห์ประเด็นประวัติศาสตร์ไทย วิชาประวัติศาสตร์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยวิธีสอนแบบโมเดลซิปปาให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่องการวิเคราะห์ประเด็นประวัติศาสตร์ไทย วิชาประวัติศาสตร์ไทย โดยวิธีสอนแบบโมเดลซิปปา เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 โรงเรียนเชียงใหม่มัธยม อำเภอมะแตง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 44 คน โดยได้จากการเลือกแบบการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม และใช้แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มตัวอย่างเดียวทดสอบก่อนหลัง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย 1) แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการวิเคราะห์ประเด็นประวัติศาสตร์ไทย 2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการวิเคราะห์ประเด็นประวัติศาสตร์

ไทย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที่

ผลการวิจัยพบว่า 1) แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการวิเคราะห์ประเด็นประวัติศาสตร์ไทย วิชาประวัติศาสตร์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยวิธีสอนแบบโมเดลชิปปาที่สร้างขึ้นมีค่าประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 80.10/80.80 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ 2) ผู้เรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบโมเดลชิปปา เรื่องการวิเคราะห์ประเด็นประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 องค์ความรู้จากการวิจัย คือ วิธีสอนแบบโมเดลชิปปาโดยใช้บทเรียนที่สัมพันธ์เชื่อมโยงกับสภาพท้องถิ่นหรือสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เป็นกระบวนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้ ความคิดและการตัดสินใจอย่างเป็นระบบ สามารถสร้างความรู้ ค้นพบความรู้ได้ด้วยตนเอง ผู้เรียนมีบทบาทมากในกิจกรรมการเรียนการสอน และผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

คำสำคัญ: ทักษะการคิดวิเคราะห์; วิธีสอนแบบโมเดลชิปปา; วิชาประวัติศาสตร์ไทย

Abstract

This research aims 1) to develop analytical skill on learning management plan on the topic of the analysis of Thai historical issues, Thai history subject, for grade 12 students by using the CIPPA Model teaching method to be effective according to the 80/80 criterion and 2) to compare learning outcomes before and after on the subject of the analysis of Thai historical issue, Thai history subject, by the teaching method of the CIPPA Model. It is a quantitative research. The sample group is grade 12 students, 1st semester, academic year 2022, Chiang Mai Matthayom School, Mae Taeng District, Chiang Mai Province, total of 44 students. They are randomly assigned into the groups. It is used only one example of a group researching templates before and after. The research tools consist of 1) the learning plan on the topic of analysis of a Thai historical issue and 2) the achievement test on the topic of analysis of Thai historical issue. The statistics used in the data analysis include the arithmetic mean, standard deviation, and t-Test.

The results of the study reveal that 1) learning plan on the topic of the analysis of the Thai historical issue, Thai history subject, for grade 12 students by the teaching method of CIPPA Model which generates efficiently (E1/E2), equals 80.10/80.80, which is higher than the criteria of 80/80. 2) Learners who experience with learning plan by using the teaching method of CIPPA Model on the topic of the analysis of the Thai historical issues for grade 12 students, achieved scores after learning higher than before, statistically significant at the 0.05 level. The body of knowledge is CIPPA Model teaching method by utilizing lessons which related to the local conditions or the surrounded environments, a teaching process that emphasizes on the learner gaining knowledge, ideas, systematic decision making, create knowledge, and discover knowledge through their own. The learners play a vital role in classroom activities and able to apply the knowledge in everyday life.

Keywords: Analytical Thinking Skill; CIPPA MODEL Teaching Method; Thai History Subject

บทนำ

การพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าและยืนหยัดในกระแสโลกาภิวัตน์ได้อย่างมั่นคงและอย่างเป็นสุขจำเป็นต้องพัฒนาประชาชนให้มีคุณภาพ โดยเริ่มต้นตั้งแต่เยาว์วัย ซึ่งปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้คนมีคุณภาพ คือ การมีความสามารถในการคิด เพราะเป็นพื้นฐานการดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพทุกด้าน ทั้งทางร่างกาย สังคม อารมณ์และสติปัญญา ด้วยความสำคัญดังกล่าวระบบการศึกษาของไทย ภายหลังจากปฏิรูปการศึกษาจึงเริ่มให้ความสำคัญของการศึกษา ดังพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ได้กำหนดให้สถานศึกษาจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยการฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ การประยุกต์ความรู้มาใช้ เพื่อป้องกันและแก้ปัญหาและจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการปฏิบัติ คิดเป็นทำเป็น (ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ, 2556: 1)

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 ดังกล่าวข้างต้นได้กำหนดคุณภาพของผู้เรียนเมื่อจบช่วงชั้นไว้ว่า ผู้เรียนทุกคนต้องผ่านการประเมินการอ่าน การคิดวิเคราะห์และการเขียนตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด (กระทรวงศึกษาธิการ,

2551: 34-35) และเมื่อพิจารณาแล้วจะพบว่า การคิดวิเคราะห์เป็นทักษะที่ส่งเสริมการเรียนรู้และทำให้ผู้เรียนสามารถขยายความรู้ ประสบการณ์และความคิดของตนเองอย่างกว้างขวางและลึกซึ้ง (นิรมล ศตวฑฺฒิ, 2548: 22) ดังนั้น การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนในยุคปัจจุบันจึงควรเน้นการพัฒนาการวิเคราะห์ ดังพระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ความว่า “...ต้องช่วยกันให้การศึกษาดีขึ้น โดยเน้นกระบวนการคิดเพื่อจะได้คนที่มีคุณภาพ ครูต้องพัฒนาวิธีการคิด กระตุ้นให้นักเรียนคิด ฝึกให้เป็นคนอยากรู้อยากเห็น รักการศึกษา ค้นคว้า ให้เด็กเกิดความสงสัย สนุกกับการเรียน ชุบชนกับความรู้ ให้ความสำคัญกับนักเรียนที่มีแนวคิดที่แตกต่าง ให้เด็กกล้าที่จะแสดงความคิดที่แหวกแนว...” (จุฑามาศ เจริญธรรม, 2549: 1)

หากกล่าวถึงความหมายของทักษะการวิเคราะห์ ตามเกณฑ์การประเมินการผ่านช่วงชั้นของหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 จะหมายถึงความสามารถในการไตร่ตรอง ใคร่ครวญ แยกออกเป็นส่วน ๆ เพื่อศึกษาให้ถ่องแท้ โดยคิดพิจารณาอย่างรอบคอบ ใคร่ครวญในเหตุผล โดยแยกแยะ พิจารณา ไตร่ตรองเพื่อความถูกต้องแจ่มแจ้งชัดเจน มิใช่พิจารณาเพียงการวิเคราะห์โดยแยกแยะ ความสำคัญ ความสัมพันธ์และหลักการด้านเดียว แต่จะต้องพิจารณาทุกด้านอย่างลึกซึ้ง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2548: 13) สอดคล้องกับแนวคิดของประพันธ์ศิริ สุเลารัจ (2556: 53-54) ที่กล่าวถึงการคิดวิเคราะห์ไว้ว่า เป็นความสามารถในการมองเห็นรายละเอียดและจำแนกแยกแยะข้อมูลองค์ประกอบของสิ่งต่าง ๆ ไม่ว่าจะป็นวัตถุ เรื่องราว เหตุการณ์ต่าง ๆ ออกเป็นส่วนย่อยและจัดเป็นหมวดหมู่เพื่อค้นหาความจริง ความสำคัญขององค์ประกอบนั้น ๆ รวมทั้งหาความสัมพันธ์และเชื่อมโยงของสิ่งต่าง ๆ กระทั่งได้ความคิดที่นำไปสู่การสรุป การประยุกต์ใช้ การทำนายหรือคาดการณ์ได้อย่างถูกต้อง ซึ่งกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ได้ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการคิดวิเคราะห์เพื่อให้เข้าใจการดำรงชีวิตของมนุษย์ ทั้งในปัจจุบันบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม รวมถึงการปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด การเข้าใจการเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัยตามเหตุปัจจัยต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่างและมีคุณธรรมที่สามารถนำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติและสังคมโลก (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 148) โดยได้กำหนดสาระต่าง ๆ ดังนี้ 1) ศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม 2) หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม 3) เศรษฐศาสตร์ 4) ประวัติศาสตร์ 5) ภูมิศาสตร์

สำหรับวิชาประวัติศาสตร์เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ที่เน้นเรื่องราวหรือประสบการณ์ของมนุษย์ในอดีตที่ครอบคลุมทุกแง่มุมที่มนุษย์ได้กระทำและคิดสร้างสรรค์ การศึกษาประวัติศาสตร์จึงมีความสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประวัติศาสตร์ไทย เพราะจะทำให้รู้สึกถึงความเป็นชาติ รากเหง้าของตน เพื่อเข้าใจและเกิดความภาคภูมิใจในชาติ เห็นข้อบกพร่อง ความผิดพลาด ความสำเร็จ ความดั่งาม และความเสียหายของบรรพบุรุษ ซึ่งเป็นบทเรียนที่มีค่าที่สามารถนำมาเป็นแนวทางปฏิบัติในปัจจุบัน เรียกว่า เป็นการศึกษาดูอดีตเพื่อเข้าใจปัจจุบันและเป็นแนวทางในอนาคต (ณรงค์ พวงพิศ และวุฒิชัย มูลศิลป์, 2563: 2) ดังนั้น เป้าหมายสำคัญของการสอนประวัติศาสตร์ คือ ให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะการคิดทางประวัติศาสตร์โดยใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ รู้จักเหตุผลในการวิเคราะห์และตัดสินใจ โดยรู้จักนำเอาเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์มาเปรียบเทียบกับเหตุการณ์ในปัจจุบันแล้ววิเคราะห์เหตุที่มาและผลที่เกิดเพื่อนำไปสู่การวางแผนอย่างรอบคอบสำหรับอนาคตต่อไป (กรมวิชาการ, 2544)

เนื่องจากรายวิชาประวัติศาสตร์ไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีเนื้อหาค่อนข้างมาก และเป็นเรื่องราวในอดีตที่ผ่านมาเป็นเวลานานมาก นักเรียนจึงไม่เข้าใจเนื้อหาได้อย่างลึกซึ้ง จึงเกิดความเบื่อหน่ายและไม่สนใจเรียนเท่าที่ควร ทำให้ไม่สามารถสรุปความคิดรวบยอด รวมถึงไม่สามารถเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของเรื่องราวได้ จึงส่งผลโดยตรงให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในรายวิชาประวัติศาสตร์ไทยของนักเรียนไม่เป็นไปตามเป้าหมาย อีกทั้งสถานศึกษายังไม่ให้ความสำคัญกับวิชาประวัติศาสตร์เท่าที่ควร ในขณะที่เนื้อหาสาระประวัติศาสตร์มีเนื้อหาหนัก แต่สัดส่วนเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีน้อย ทำให้ผู้เรียนไม่สามารถจัดระบบความคิดในการเรียนภายในห้องเรียนได้ นอกจากนี้ครูผู้สอนไม่มีนวัตกรรมทางการศึกษาในรูปแบบใหม่มาตอบสนองกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน จึงส่งผลให้ผู้เรียนมีความเบื่อหน่ายและไม่ตระหนักถึงความสำคัญของวิชานี้

วิธีการสอนหนึ่งที่สามารถนำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการวิเคราะห์ของนักเรียนได้ คือ หลักการจัดการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโมเดลชิปปา (CIPPA Model) ของทีศนา แคมมณี (2542) ซึ่งมีแนวทางการจัดกิจกรรม ดังนี้ 1) C (Construction) เป็นการสร้างความรู้ตามแนวคิดคอนสตรัคติวิสต์ 2) I (Interaction) เป็นการช่วยให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและสิ่งแวดล้อม 3) P (Physical Participation) เป็นการช่วยให้ผู้เรียนมีบทบาทในการทำกิจกรรมในลักษณะต่าง ๆ 4) P (Process Learning) เป็นการเรียนรู้กระบวนการ ซึ่งเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต 5) A (Application) เป็นการนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในลักษณะต่าง ๆ ในสังคมและชีวิตประจำวัน โดยกระบวนการสอนจะประกอบด้วยขั้นตอนการสอนตามโมเดลชิปปา 7

ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นการทบทวนความรู้เดิม เป็นการสนทนาซักถามถึงกิจกรรมที่เคยเรียนรู้หรือพื้นความรู้ของนักเรียนในเรื่องที่จะดำเนินการสอน 2) ขั้นการแสวงหาความรู้ใหม่ หมายถึง ให้นักเรียนได้รู้จักแหล่งที่จะค้นหาความรู้ เช่น แหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนไม่ว่าจะเป็นห้องสมุด สื่อเอกสาร มุมประสบการณ์ต่าง ๆ หรือแหล่งเรียนรู้ในท้องถิ่น เช่น ภูมิปัญญา สถานที่สำคัญในชุมชน 3) ขั้นการศึกษาทำความเข้าใจข้อมูล/ความรู้ใหม่และเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม เป็นกิจกรรมที่จัดให้ผู้เรียนได้นำความรู้ที่ได้จากการศึกษาค้นคว้ามาทำความเข้าใจแล้วใช้กระบวนการคิดในการประมวลข้อมูลที่รับเข้ามาใหม่กับข้อมูลเดิมทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่หรือสิ่งใหม่ 4) ขั้นการแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนเมื่อได้เรียนรู้แล้ว นำองค์ความรู้ที่นำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อสะท้อนความคิดของตน 5) ขั้นการสรุปและการจัดระเบียบความรู้ เพื่อให้ผู้เรียนจดจำสิ่งที่เรียนได้ง่าย เป็นกิจกรรมสรุปร่วมกันโดยสังเคราะห์สิ่งที่ได้เรียนรู้ 6) ขั้นการแสดงผลงาน เป็นกิจกรรมเสนอสิ่งที่เรียนรู้ในรูปของการจัดกิจกรรม 7) ขั้นการประยุกต์ใช้ความรู้ นำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์หรือเพื่อแก้ปัญหาในสิ่งที่ต้องการคำตอบต่อไป

ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่า มีความจำเป็นต้องพัฒนาให้การช่วยเหลือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเชียงใหม่มัธยมด้วยวิธีสอนแบบโมเดลซิปปาเพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ อันจะส่งผลต่อการยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนให้สูงขึ้น และยังเป็นทางเลือกหนึ่งที่จะนำไปเป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาในการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ในขณะเดียวกันยังเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาประวัติศาสตร์ เกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อันได้แก่ การสร้างองค์ความรู้ให้แก่ตนเอง สามารถแก้ปัญหาได้อย่างมีเหตุผล มีทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม มีความรับผิดชอบช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการเรียนรู้ เกิดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งการวิจัยครั้งนี้อาจส่งผลให้นักเรียนสามารถพัฒนาการคิดวิเคราะห์ทางประวัติศาสตร์ไทยได้ดีขึ้น มีประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของนักเรียน รวมทั้งมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้นและสามารถนำไปใช้ในการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ในระดับสูงต่อไปได้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาทักษะการวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการวิเคราะห์ประเด็นประวัติศาสตร์ไทย วิชาประวัติศาสตร์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยวิธีสอนแบบโมเดลซิปปาให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน เรื่องการวิเคราะห์ประเด็นประวัติศาสตร์ไทย วิชาประวัติศาสตร์ไทย โดยวิธีสอนแบบโมเดลซิปปา

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาแนวคิด ปรัชญา ทฤษฎี ตลอดจนเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย การทบทวนแนวคิดและทฤษฎี เพื่อเป็นแนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมุ่งเน้นการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะการวิเคราะห์ เพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 วิเคราะห์ผลการวิจัย ตรวจสอบความน่าเชื่อถือ และนำข้อมูลที่ได้มาพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบโมเดลซิปปา จากนั้น นำแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบโมเดลซิปปาที่พัฒนาไปใช้จัดกิจกรรมให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเชียงใหม่มัธยม จำนวน 44 คน เก็บข้อมูลหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการวัดผลประเมินผลการเรียนรู้

1. แผนแบบการวิจัย การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบการทดลองกลุ่มเดียว มีการวัดก่อนและหลังการใช้นวัตกรรม (The One-group Pretest-posttest Design) (เกตุมนี มากมี, 2563: 67) ดังรายละเอียด ดังนี้

กลุ่ม	สอบก่อน	วิธีสอน	สอบหลัง
T	O ₁	X	O ₂

ตาราง 1 แบบการวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ ในรายวิชาประวัติศาสตร์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้วิธีสอนแบบโมเดลซิปปา

เมื่อ T แทน กลุ่มเป้าหมาย

X แทน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้รายวิชาประวัติศาสตร์ไทย โดยใช้วิธีสอนแบบโมเดลซิปปา

O₁ แทน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาประวัติศาสตร์ไทยก่อนการศึกษา

O₂ แทน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาประวัติศาสตร์ไทยหลังการศึกษา

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนเชียงใหม่มัธยม ตำบลสบเปิง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 107 คน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม โรงเรียนเชียงใหม่มัธยม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 44 คน ซึ่งได้มาโดยการเลือกแบบการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1) เครื่องมือที่เป็นนวัตกรรม ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการวิเคราะห์ประเด็นประวัติศาสตร์ไทย โดยจัดการเรียนรู้วิธีสอนแบบโมเดลชิปปา จำนวน 4 แผน

2) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน จำนวน 1 ชุด รายละเอียดของแบบทดสอบแต่มีลักษณะ ดังนี้ แบบทดสอบทักษะการวิเคราะห์ประเด็นประวัติศาสตร์ไทย มีลักษณะเป็นแบบทดสอบเป็นข้อสอบปรนัย แบบมีตัวเลือก 4 ตัวเลือก

4. การสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1) การศึกษาวิเคราะห์หลักสูตร สาระและมาตรฐานการเรียนรู้ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จากหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) ศึกษารายละเอียดของหลักสูตร คำอธิบายรายวิชา จุดประสงค์การเรียนรู้เนื้อหาวิชา เรื่องการวิเคราะห์ประเด็นประวัติศาสตร์ไทย และแนวคิดทฤษฎีวิธีสอนแบบโมเดลชิปปา กำหนดขั้นตอนวิธีการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้วิธีสอนแบบโมเดลชิปปา

2) การออกแบบแผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบโมเดลชิปปา เรื่องการวิเคราะห์ประเด็นประวัติศาสตร์ไทย จำนวน 4 แผน นำแผนการจัดการเรียนรู้เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของเนื้อหา ความถูกต้องตามหลักการวัดและประเมินผล ผลการประเมินพบว่า ได้ค่าความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ประกอบกับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญว่า มีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ ซึ่งเกณฑ์การตัดสินค่าดัชนีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการวิจัย (IOC) ที่เหมาะสม ควรมีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ขึ้นไปแสดงว่า มีความเหมาะสม (วัลลภ รัฐฉัตรานนท์, 2557: 22)

3) การออกแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ที่จัดการเรียนรู้ด้วยวิธีสอนแบบโมเดลชิปปาซึ่งมีความสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหาวิชาประวัติศาสตร์ไทย โดยแบบทดสอบเป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ กำหนดเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ 1 คะแนน เมื่อนักเรียนตอบถูกต้อง และ 0 คะแนนเมื่อนักเรียนตอบผิด ผู้วิจัยได้ทำร่างแบบทดสอบเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 คน เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและโครงสร้าง ระหว่างข้อสอบแต่ละข้อกับ

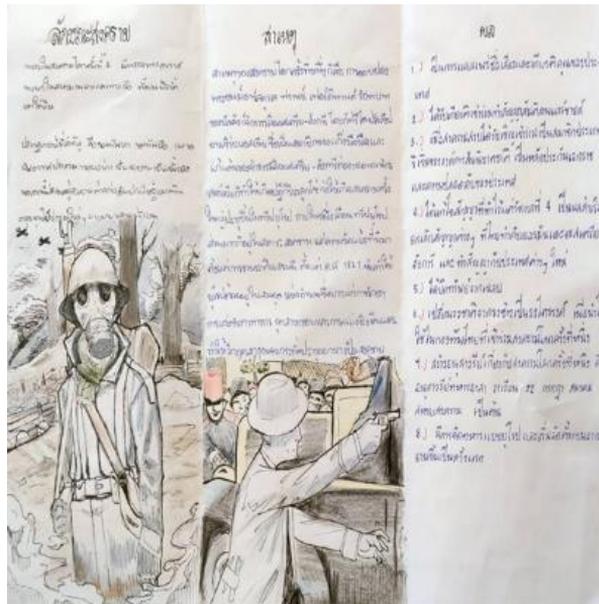
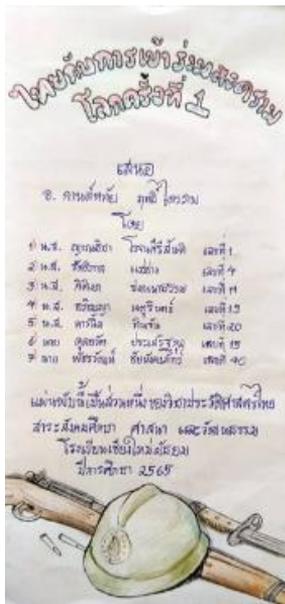
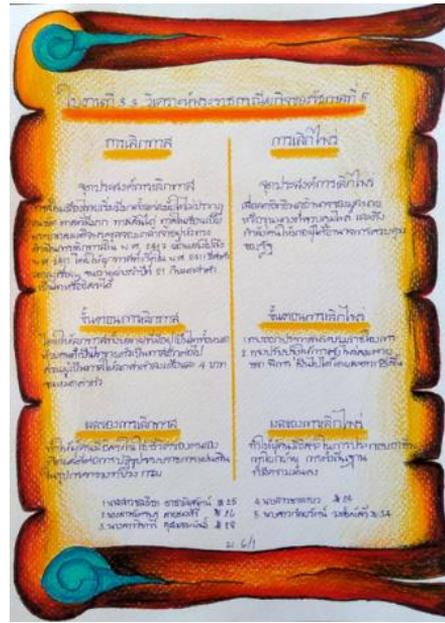
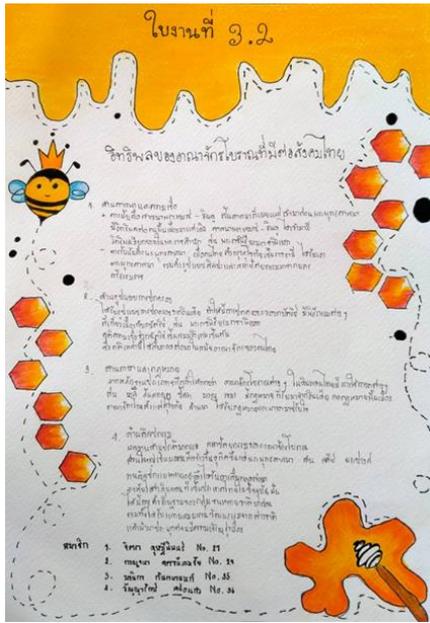
จุดประสงค์การเรียนรู้ ความเหมาะสมของจำนวนข้อกับระยะเวลา และความเป็นปรนัยของข้อคำถามการตรวจให้คะแนน ผลการประเมินพบว่า ได้ค่าความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 ประกอบกับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญว่า มีความเหมาะสม สามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้

4) การจัดพิมพ์แผนการจัดการเรียนรู้และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นฉบับจริง เพื่อใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/1 ที่เรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โรงเรียนเชียงใหม่มัธยม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 44 คน

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยจัดทำเอกสารต่าง ๆ ที่เป็นเครื่องมือในการวิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเองโดยมีรายละเอียดวิธีการเก็บข้อมูลเป็นลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1) การดำเนินการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว บันทึกคะแนนไว้เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลหลังจากการทดลอง

2) การดำเนินการสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการวิเคราะห์ประเด็นประวัติศาสตร์ไทย ในช่วงเวลา 2 คาบเรียน ทุกสัปดาห์ เป็นเวลา 15 ชั่วโมง ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบโมเดลซิปปา เน้นกระบวนการกลุ่ม ให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเองผ่านใบงาน โดยอาศัยความร่วมมือจากกลุ่ม สรุปลงใจความสำคัญจากเนื้อหาบทเรียน ตกแต่งระบายสีชิ้นงานให้สวยงามด้วยตนเอง และนำเสนอผลงานแลกเปลี่ยนความรู้กับเพื่อน ๆ ในชั้นเรียน ครูและนักเรียนสรุปองค์ความรู้ร่วมกัน นำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ตัวอย่างผลงานของนักเรียนมีรายละเอียดแสดงดังภาพ 1

ภาพ 1 ผลงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

3) การดำเนินการทดสอบหลังเรียน (Post-test) กับนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบทดสอบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้ว บันทึกคะแนนไว้เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลหลังจากการทดลอง

4) การนำผลคะแนนระหว่างเรียนกับหลังเรียนมาหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ (E1/E2)

5) การนำคะแนนที่ได้มาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนกับหลังเรียนมาวิเคราะห์หาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยใช้การวิเคราะห์ด้วยสถิติการทดสอบค่าที (t-Test)

6. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากคะแนนประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ ซึ่งดำเนินงาน ดังนี้

1) วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแผนการสอน เรื่องการวิเคราะห์ประเด็นประวัติศาสตร์ไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/1 ซึ่งในการวิจัยใช้สูตรการหาประสิทธิภาพ E1/E2 ได้กำหนดเกณฑ์ไว้เป็น 80/80 ดังนี้ E1 คือ (คะแนนเฉลี่ยระหว่างการใช้วิธีสอนแบบโมเดลชิปปา/คะแนนเต็ม) $\times$ 100 ส่วน E2 คือ (คะแนนเฉลี่ยหลังการใช้วิธีสอนแบบโมเดลชิปปา/คะแนนเต็ม) $\times$ 100

2) วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องการวิเคราะห์ประเด็นประวัติศาสตร์ไทยของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6/1 โดยการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยการใช้วิธีสอนแบบโมเดลชิปปา

ผลการวิจัย

1) ประสิทธิภาพแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการวิเคราะห์ประเด็นประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยวิธีสอนแบบโมเดลชิปปา ซึ่งได้ผลการศึกษาแสดงดังตาราง 2

ค่าสถิติ	คะแนนจากการสอนด้วยวิธีสอนแบบโมเดลชิปปา					คะแนนแบบทดสอบหลังเรียน 20 คะแนน
	คะแนนแบบทดสอบก่อนเรียน 20 คะแนน	ชิ้นงาน 1 (10)	ชิ้นงาน 2 (10)	ชิ้นงาน 3 (10)	ชิ้นงาน 4 (10)	
รวม	479	372	406	426	431	711
$\bar{X}$	10.89	8.45	9.23	9.68	9.80	16.16
S.D.	3.03	0.73	0.60	0.56	0.41	1.67
ประสิทธิภาพ	E1/E2 = 80.10/80.80					

ตาราง 2 การหาประสิทธิภาพแผนการจัดการเรียนรู้

จากตาราง 2 พบว่า ประสิทธิภาพแผนการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบโมเดลซิปปา เรื่องการวิเคราะห์ประเด็นประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีค่าประสิทธิภาพ (E1) เฉลี่ยเท่ากับ 80.10 และค่าประสิทธิภาพ (E2) เฉลี่ยเท่ากับ 80.80 แสดงว่า แผนการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบโมเดลซิปปา เรื่องการวิเคราะห์ประเด็นประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.10/80.80 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 80/80 ดังนั้น แผนการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบโมเดลซิปปามีประสิทธิภาพในการใช้จัดการเรียนการสอน

2) การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนโดยใช้สถิติการทดสอบค่าที การวิเคราะห์ข้อมูลคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางเรียน เรื่องการวิเคราะห์ประเด็นประวัติศาสตร์ไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการใช้วิธีสอนแบบโมเดลซิปปา แสดงดังตาราง 3

ผลการวิเคราะห์กลุ่มตัวอย่าง 1 กลุ่ม ที่มีการทดสอบ 2 ครั้ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีสมมติฐาน ดังนี้ H_0 : คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนไม่แตกต่างจากคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน H_1 : คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน

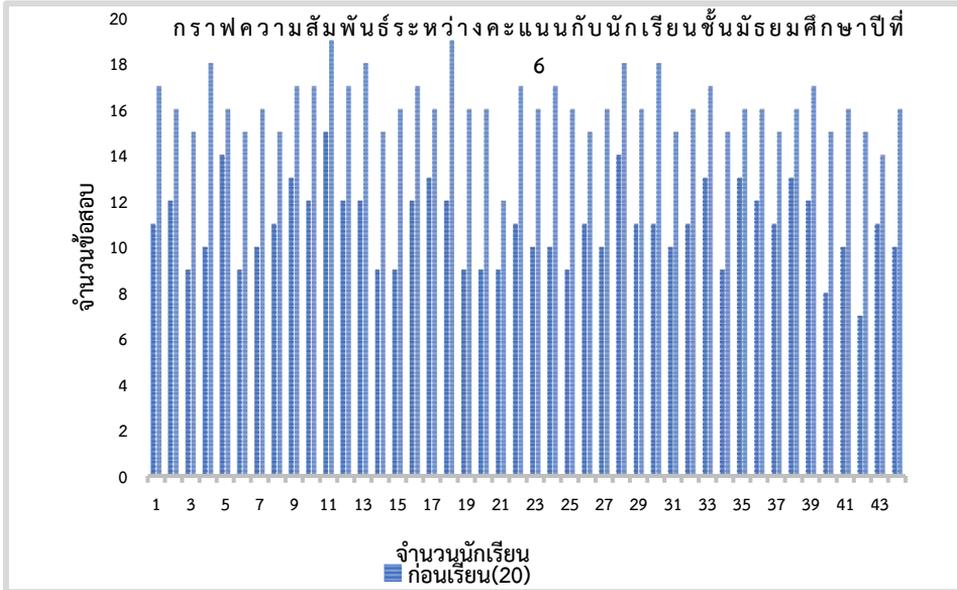
ผลการเรียน	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	$\bar{X}$	S.D.	t-Test	df
ก่อนเรียน	44	20	10.89	3.03	23.32	43
หลังเรียน	44	20	16.16	1.67		

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 3 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เรื่องการวิเคราะห์ประเด็นประวัติศาสตร์ไทยก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้วิธีสอนแบบโมเดลซิปปา

จากตาราง 3 พบว่า ก่อนเรียนโดยใช้วิธีสอนแบบโมเดลซิปปา นักเรียนทำแบบทดสอบได้คะแนนค่าเฉลี่ยเท่ากับ 10.89 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.03 และได้คะแนนหลังเรียนโดยใช้วิธีสอนแบบโมเดลซิปปาค่าเฉลี่ย 16.16 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.67 ค่า t-Test ที่คำนวณได้เท่ากับ 23.32 ซึ่งสูงกว่าค่า t-Test ตาราง (t-Test 0.05; df=1.681) ดังนั้น ยอมรับ H_1 คือ คะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนด้วยวิธีสอนแบบโมเดลซิปปาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงสรุปได้ว่า วิธีสอนแบบโมเดลซิปปาสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้

ภาพ 2 กราฟความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

จากนั้น นำคะแนนสอบก่อนเรียนและหลังเรียนมาสร้างกราฟความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนกับนักเรียนเพื่อวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้ผลแสดงดังภาพ 2

อภิปรายผล

จากผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบโมเดลชิปปาเพื่อศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เรื่องการวิเคราะห์ประเด็นประวัติศาสตร์ไทย สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบโมเดลชิปปา เรื่องการวิเคราะห์ประเด็นประวัติศาสตร์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่สร้างขึ้นมีค่าประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 80.10/80.80 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ แสดงให้เห็นว่า วิธีสอนแบบโมเดลชิปปามีประสิทธิภาพในการใช้จัดการเรียนการสอน ทั้งนี้เนื่องจากวิธีสอนแบบโมเดลชิปปา เป็นรูปแบบของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ผู้เรียนศึกษาและสร้างความรู้ด้วยตนเองกับทั้งมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนด้วยกัน เรียนรู้จากกันแลกเปลี่ยนข้อมูลความคิด และประสบการณ์แก่กันและกัน สอดคล้องกับคำกล่าวของทิตานา แคมมณี (2552) ที่กล่าว

ว่า การเรียนการสอนแบบซิปปาเป็นรูปแบบของการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การจัดการเรียนการสอนแบบซิปปา ซึ่งมีความหมายตามตัวอักษร ดังนี้ C หมายถึง Construction คือ การให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยกระบวนการแสวงหาข้อมูล ทำความเข้าใจ คิดวิเคราะห์ ตีความ แปลความ สร้างความหมาย สังเคราะห์ข้อมูลและสรุปข้อความ I หมายถึง Interaction คือ การให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน เรียนรู้จากกันแลกเปลี่ยนข้อมูลความคิด และประสบการณ์แก่กัน และกัน P หมายถึง Participation คือ การให้ผู้เรียนมีบทบาท มีส่วนร่วมในการเรียนรู้มากที่สุด P หมายถึง Process หรือ Product คือ การให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการควบคู่ไปกับผลงาน ข้อความที่สรุปได้ A หมายถึง Application คือ การให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ไปใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชยาภรณ์ เค้านา (2561) ที่ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้โมเดลซิปปาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนวิชาสุขศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการจัดการเรียนรู้โดยใช้โมเดลซิปปา มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสุขศึกษาผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ของคะแนนเต็ม มีจำนวนมากกว่า ร้อยละ 80 ของจำนวนนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เช่นเดียวกับงานวิจัยของกิ่งดาว กุลชา (2562) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาความรู้เรื่อง การตอบสนองของพืชต่อสิ่งเร้า รายวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ 2 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา ผลการวิจัยพบว่า ผลการพัฒนาความรู้เรื่อง การตอบสนองของพืชต่อสิ่งเร้า รายวิชาวิทยาศาสตร์ชีวภาพ 2 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้แบบซิปปา นักเรียนจำนวน 17 คน มีคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 เมื่อผู้วิจัยได้นำกระบวนการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิธีสอนแบบโมเดลซิปปามาปรับใช้ กล่าวคือ การเปลี่ยนแปลงบทบาทของครูให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยกระบวนการแสวงหาข้อมูล เรียนรู้จากกัน แลกเปลี่ยนข้อมูลความคิดผ่านการนำเสนอผลงาน และเมื่อผู้เรียนได้มีโอกาสสืบค้นข้อมูลด้วยตนเอง จะทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ เพิ่มพูนทักษะด้านการคิดวิเคราะห์ ส่งผลให้สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้น

2) ผู้เรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบโมเดลซิปปา เรื่องการวิเคราะห์ประเด็นประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนการสอนโดยวิธีสอนแบบโมเดลซิปปา สามารถพัฒนาการเรียนการสอน และการสร้างการรับรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่สอนได้เป็นอย่างดี สอดคล้องแนวคิดของ

กับทฤษฎีของแชมมณี (2552) ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนการสอนโดยใช้รูปแบบการเรียนการสอนตามหลักซิปป์ไอใช้หลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ โดยจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติทดลองด้วยตนเอง มีการใช้กระบวนการทางสติปัญญาและมีส่วนร่วมในการเรียนทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์และสังคม ซึ่งมีขั้นตอนการสอนขั้นที่ 1 ขั้นทบทวนความรู้เดิม ผู้วิจัยใช้เทคนิควิธีการสอนโดยการใช้คำถาม สถานการณ์จริง ประสบการณ์ของผู้เรียน ฯลฯ เป็นการสำรวจความรู้เดิมหรือเสริมในสิ่งที่ผู้เรียนยังไม่มีหรือตรวจสอบทักษะทางวิทยาศาสตร์และเป็นการกระตุ้นความตื่นตัวทางสติปัญญาให้นักเรียนดึงความรู้เดิมที่มีอยู่และเชื่อมโยงไปยังเรื่องที่จะเรียนต่อไป ขั้นที่ 2 ขั้นการสร้างแสวงหาความรู้ใหม่ ผู้วิจัยใช้เทคนิควิธีการสอนโดยให้ผู้เรียนศึกษา ค้นคว้าข้อมูล การลงมือปฏิบัติ ฯลฯ เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสงสัยและอยากรู้อยากเห็น พยายามแสวงหาคำตอบของข้อสงสัยเหล่านั้นจนสามารถสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยอาศัยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ได้แก่ การกำหนดปัญหา การตั้งสมมติฐาน การเก็บรวบรวมข้อมูลหรือทดลอง การสรุปผลและอภิปรายผล ขั้นที่ 3 ขั้นศึกษาทำความเข้าใจข้อมูล ความรู้ใหม่และเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม ผู้วิจัยใช้เทคนิควิธีการสอนโดยใช้วิธีบูรณาการการสอน ใบงาน แผ่นพับ สถานการณ์จริง ฯลฯ เป็นการนำความรู้ที่ได้รวบรวมไว้มาแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจ เน้นให้นักเรียนได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองรวมทั้งระดมความคิด ร่วมกันทำงานเป็นกลุ่ม มุ่งเน้นให้นักเรียนรู้จักศึกษาค้นคว้าหาคำตอบทั้งจากการอ่าน การวิเคราะห์ ตีความหมายข้อมูล การทำความเข้าใจ และศึกษาจากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ฝึกให้นักเรียนได้ใช้ทักษะกระบวนการต่าง ๆ เพื่อค้นคว้าและได้มาซึ่งคำตอบ ขั้นที่ 4 ขั้นการแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม ผู้วิจัยใช้เทคนิควิธีการสอนโดยให้ผู้เรียนใช้การระดมพลังความคิดแลกเปลี่ยนเรียนร่วมกัน ฯลฯ เป็นการส่งเสริมให้นักเรียนแลกเปลี่ยนความรู้กันทั้งในกลุ่มและระหว่างกลุ่มที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าและพบข้อมูลใหม่จากกิจกรรมขั้นที่ผ่านมา เป็นการฝึกและส่งเสริมให้นักเรียนกล้าคิด กล้าแสดงออก รู้จักตั้งคำถาม เตรียมคำตอบโดยมีครูเป็นผู้ดูแลและให้คำชี้แนะเพิ่มเติม และยังเป็นโอกาสให้นักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ทั้งทางด้านร่างกายอารมณ์ สังคม และสติปัญญา ตลอดจนความรู้สึกนึกกับผู้อื่นอีกด้วย ขั้นที่ 5 ขั้นสรุปและจัดระเบียบความรู้ ผู้วิจัยใช้เทคนิควิธีการสอนโดยใช้รูปแบบต่าง ๆ เช่น ผู้เรียนสรุปเนื้อหาสาระจัดทำในรูปแบบแผนผังความคิด จัดบอร์ด แสดงละคร ฯลฯ หลังจากมีการอภิปรายเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้กันแล้ว ครูและนักเรียนจะมีการสรุปความรู้อีกครั้งหนึ่ง และมีเทคนิควิธีการที่ทำให้นักเรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาได้

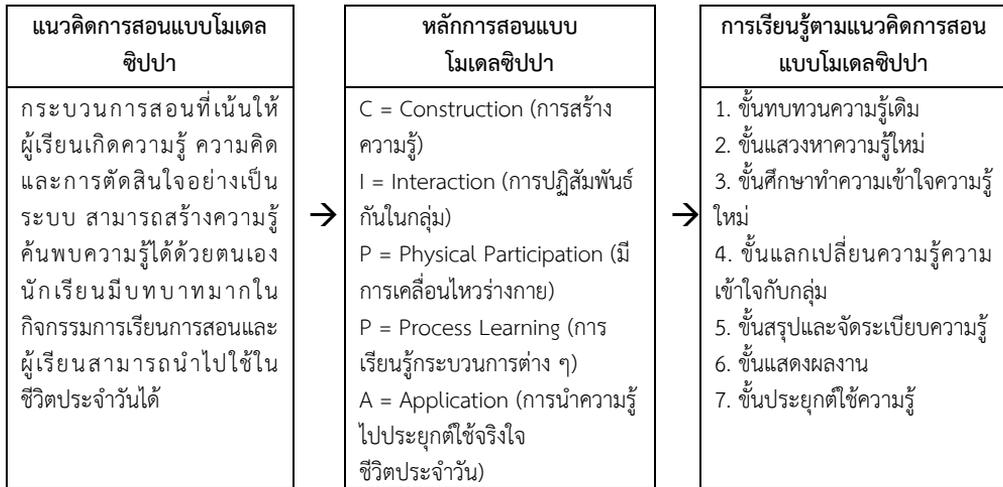
ง่าย ๆ และมีความคงทนในการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนได้รับความสนุกสนาน ผ่อนคลาย ทำให้นักเรียนสามารถจัดเรียงความรู้ที่ได้เรียนมาอย่างเป็นระบบ ง่ายต่อการจดจำและนำไปใช้ ชั้นที่ 6 ชั้นการแสดงผลงาน ผู้วิจัยใช้เทคนิควิธีการสอนโดยการนำเสนอผลงานที่ผู้เรียนสร้างสรรค์ขึ้น เช่น การจัดนิทรรศการ โครงการ การแสดงละคร แฟ้มประวัติศาสตร์ไทย ฯลฯ เมื่อแสดงผลงานทางวิทยาศาสตร์และการประเมินผล เป็นการฝึกเสนอความคิดของจัดการเรียนการสอนเสร็จในแต่ละครั้ง นักเรียนจะมีผลงานของกลุ่มออกมา และจัดแสดงไว้ในที่ครุผู้วิจัยจัดเตรียมไว้ให้เป็นการช่วยให้นักเรียนต่อย้ำ และตรวจสอบความเข้าใจของตน ตลอดจนแสดงให้เห็นถึงความสามารถความสามัคคี ความคิดสร้างสรรค์และข้อความรู้ที่ได้จากการเรียน สร้างความภูมิใจให้กับกลุ่มตนเอง และเป็นการแสดงให้เห็นให้ผู้อื่นได้รับรู้ อีกทั้งยังมีผลต่อการเรียนการสอนต่อไป และชั้นที่ 7 ชั้นการประยุกต์ใช้ความรู้ ผู้วิจัยใช้เทคนิควิธีการสอนโดย ผู้เรียนและผู้สอนร่วมกันสรุปเนื้อหา โดยการตั้งคำถาม การแสดงความคิดเห็น กรณีตัวอย่าง สถานการณ์จริง ฯลฯ เป็นการเน้นให้ผู้เรียนรู้จักฝึกและส่งเสริมการนำความรู้ ความเข้าใจของตนเองที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เรียนไปใช้ในสถานการณ์ต่าง ๆ เพื่อเป็นการแก้ปัญหา ตลอดจนนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ส่งเสริมให้นักเรียนมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนเพราะเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวผู้เรียน ทำให้มีความอยากรู้อยากเห็นและอยากเรียนในครั้งต่อไป ซึ่งขั้นตอนทั้งหมด 7 ขั้นตอน สรุปได้ว่า ใช้เทคนิคการสอนโดยใช้บทเรียนที่สัมพันธ์เชื่อมโยงกับสภาพท้องถิ่นเป็นแนวทาง เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องการวิเคราะห์ประเด็นประวัติศาสตร์ไทย วิชาประวัติศาสตร์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

การสอนแบบโมเดลชิปปา เรื่องการวิเคราะห์ประเด็นประวัติศาสตร์ไทย วิชาประวัติศาสตร์ไทย โดยใช้บทเรียนที่สัมพันธ์เชื่อมโยงกับสภาพท้องถิ่นหรือสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ผู้เรียนได้รับความสนุกสนานจากกิจกรรมการเรียนการสอนทุกขั้นตอน เช่น การศึกษาค้นคว้าเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ การทำโครงการ การจัดนิทรรศการ การทัศนศึกษา บทบาทสมมุติ ฯลฯ ผู้เรียนให้ความสนใจกิจกรรมการเรียนการสอนมาก ดังสังเกตพบว่า ผู้เรียนที่ไม่สนใจเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทย มีความสนใจและตั้งใจที่จะเรียนวิชาประวัติศาสตร์ไทยมากขึ้น ทำให้ผู้เรียนมีทักษะการคิดวิเคราะห์ดีขึ้น สามารถวิเคราะห์เรื่องราวหรือเหตุการณ์ที่พบเห็นได้อย่างมีวิจารณ์ญาณ และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่กำหนดตามเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอ็ดส คิลาร์กซ์ และจิชาภรณ์ อินทร์แย้ม (2563) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระเศรษฐศาสตร์ของ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคชิปปา โดยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิคชิปปา หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุมาลี คำสว่าง (2561) ที่ได้ศึกษาการจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบชิปปาร่วมกับรูปแบบร่วมมือเทคนิคจิ๊กซอว์ เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภูมิศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภูมิศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนด้วยรูปแบบการสอนชิปปาร่วมกับรูปแบบร่วมมือเทคนิคจิ๊กซอว์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จากการสังเกตของผู้วิจัยพบว่า นักเรียนมีความกระตือรือร้นในกิจกรรมการเรียนการสอน สามารถสรุปองค์ความรู้วิชาประวัติศาสตร์ด้วยตัวเอง และนำความรู้วิชาประวัติศาสตร์ไปประยุกต์ใช้ได้ ซึ่งต่างจากการเรียนการสอนวิชาประวัติศาสตร์ตามปกติที่เป็นการเรียนการสอนโดยเน้นการบอก การอธิบาย การสาธิต และการซักถาม โดยมีได้เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ ฝึกกระบวนการค้นคว้า กระบวนการคิด กระบวนการทำงาน กระบวนการสร้างความรู้ด้วยตนเอง การวิเคราะห์ กระบวนการเรียนรู้ และการประยุกต์ใช้ความรู้อันเป็นทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวนิดา พรชัย (2548) ซึ่งค้นพบว่า การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอนตามแบบชิปปา นักเรียนมีความสามารถทางการเรียนสูง มีพฤติกรรมกล้าแสดงออกสูงกว่านักเรียนที่มีระดับความสามารถทางการเรียนต่ำและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น

องค์ความรู้จากการวิจัย

รูปแบบการจัดการเรียนรู้ใช้วิธีสอนแบบโมเดลชิปปาเป็นหลักที่นำมาใช้จัดการเรียนการสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ในตัวหลักการ คือ การช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ พัฒนาผู้เรียนได้ครบทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย อารมณ์ สติปัญญาและสังคม ผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ช่วยให้ผู้เรียนได้มีบทบาทและมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ให้มากที่สุด มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและได้เรียนรู้จากกันและกัน มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลความรู้ ความคิดเห็นและประสบการณ์ ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการต่าง ๆ ร่วมกับการผลิตผลงาน ซึ่งมีความคิดสร้างสรรค์ที่หลากหลายและสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน โดยให้นักเรียนเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองตามแนวคิดทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์ (Constructivism) องค์ความรู้ที่ได้สามารถสรุปตามตาราง 4 ดังนี้

ตาราง 4 รูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้แบบโมเดลชิปปา

สรุป

การวิจัยเรื่องการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ โดยใช้วิธีสอนแบบโมเดลชิปปา ในรายวิชาประวัติศาสตร์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ใช้แนวคิดการจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ประกอบไปด้วยกระบวนการ 7 ขั้นตอน คือ 1. ขั้นการทบทวนความรู้เดิม 2. ขั้นการแสวงหาความรู้ใหม่ 3. ขั้นการศึกษาทำความเข้าใจข้อมูล/ความรู้ใหม่และเชื่อมโยงความรู้ใหม่กับความรู้เดิม 4. ขั้นการแลกเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจกับกลุ่ม 5. ขั้นการสรุปและการจัดระเบียบความรู้ 6. ขั้นการแสดงผลงาน 7. ขั้นการประยุกต์ใช้ความรู้ โดยผลของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมนี้สามารถสร้างองค์ความรู้ให้แก่ตนเอง ได้ฝึกการคิดและค้นหาปัญหาวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล มีทักษะการทำงานเป็นกลุ่ม เกิดการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน มีความรับผิดชอบช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สรุปผลได้ ดังนี้ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่องการวิเคราะห์ประเด็นประวัติศาสตร์ไทย วิชาประวัติศาสตร์ไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โดยวิธีสอนแบบโมเดลชิปปาที่สร้างขึ้นมีค่าประสิทธิภาพ (E1/E2) เท่ากับ 80.10/80.80 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ 2) ผู้เรียนที่เรียนด้วยการจัดการเรียนรู้โดยวิธีสอนแบบโมเดลชิปปา เรื่องการวิเคราะห์ประเด็นประวัติศาสตร์ไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีคะแนนผลสัมฤทธิ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2544). *ยุทธศาสตร์การเรียนการสอนสังคมศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2548). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพมหานคร: กรุงเทพมหานคร. กรุงเทพมหานคร: กรุงเทพมหานคร.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กิงดาว กุลชา. (2562). *การพัฒนาความรู้เรื่อง การตอบสนองของพืชต่อสิ่งเร้า รายวิชา วิทยาศาสตร์ชีวภาพ 2 ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ด้วยการจัดกิจกรรม การเรียนรู้แบบซิปปา*. รายงานการวิจัย. โรงเรียนพรานกระต่ายพิทยาคม อำเภอพรานกระต่าย จังหวัดกำแพงเพชร.
- เกตุมณี มากมี. (2563). *วิจัยในชั้นเรียน, พิมพ์ครั้งที่ 3*. ม.ป.ท: ม.ป.พ.
- จุฑามาศ เจริญธรรม. (2549). *การจัดการเรียนรู้กระบวนการคิด*. นนทบุรี: สุรัตน์การพิมพ์.
- ชยาภรณ์ เค้านา. (2561). *ผลการจัดการเรียนรู้โดยใช้โมเดล ซิปปาที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนวิชาสุขศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครสวรรค์.
- ณรงค์ พ่วงพิศ และวุฒิชัย มูลศิลป์. (2563). *ประวัติศาสตร์ไทย, พิมพ์ครั้งที่ 19*. กรุงเทพมหานคร: ไทยร่มเกล้า.
- ทิตนา แคมมณี. (2542). *การจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโมเดล ซิปปา (CIPPA Model)*. *วารสารวิชาการ*. (27), 1-17.
- ทิตนา แคมมณี. (2552). *องค์ความรู้เพื่อการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ, พิมพ์ครั้งที่ 11*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิรมล ศตวุฒิ. (2548). *การพัฒนาหลักสูตร*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ประพันธ์ศิริ สุเสารัจ. (2556). *การพัฒนาการคิด, พิมพ์ครั้งที่ 5*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ห้างหุ้นส่วนจำกัด 9119 เทคนิคพรินติ้ง.
- วนิดา พรชัย. (2548). *ผลการจัดการเรียนการสอนแบบซิปปา (CIPPA MODEL) เรื่อง พื้นที่ผิวและปริมาตรที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมกล้าแสดงออกของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ที่มีระดับความสามารถทางการเรียน*

ต่างกัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ.

วัลลภ รัฐฉัตรานนท์. (2557). *เทคนิควิจัยทางสังคมศาสตร์*, พิมพ์ครั้งที่ 5.
กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุมาลี คำสว่าง. (2561). *การจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบชิปป่าร่วมกับรูปแบบร่วมมือ
เทคนิคจิ๊กซอว์ เพื่อส่งเสริมผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภูมิศาสตร์ สำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.

เอ็ดส ศิลารักษ์ และจิภาภรณ์ อินทร์แย้ม. (2563). *การพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
รายวิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สาระเศรษฐศาสตร์ ของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้การเรียนรู้แบบร่วมมือเทคนิคชิปป่า*.
วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.